

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ "ΚΕΝΟΥ" ΣΤΗ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ

Δ.Ι. Θεοδώρου¹, Σ.Ι. Θεοδώρου¹, Α. Κορομπίλιας²

1- Ακτινολογικό Τμήμα, Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων & 2- Ορθοπαιδική Κλινική, Παν/κο Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, Ιωάννινα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η παρουσία ελεύθερου "αέρα" στη ΣΣ εντάσσεται στο φαινόμενο "κενού" (vacuum) και παρατηρείται με συχνότητα 1-3% στις ακτινογραφίες της ΣΣ, που φτάνει και το 20% στα ηλικιωμένα άτομα. Το φαινόμενο "κενού" παράγεται κατά την απελευθέρωση αερίου, κυρίως αζώτου από τους μαλακούς ιστούς που συγκεντρώνεται με μηχανισμό "βαλβίδας" μέσα σε ρωγμές του μεσοσπονδύλιου δίσκου. Απεικονίζεται ως ακτινοδιαυγαστική περιοχή και συνήθως εντοπίζεται στην οσφυϊκή μοίρα και ενίοτε στην αυχενική μοίρα της ΣΣ. Το σημείο "κενού" επιτείνεται στις ακτινογραφίες με έκταση της ΣΣ, ενώ δε γίνεται εμφανές σε λήψεις με τη ΣΣ σε κάμψη. Με εξαίρεση τη φλεγμονή του δίσκου από αεριογόνα μικρόβια, στη σηπτική δισκίτιδα από πυογόνο ή κοκκιωματώδη φλεγμονή δημιουργείται θετική πίεση στο δίσκο, σε αντίθεση με την αρνητική πίεση της εκφυλιστικής νόσου, εύρημα που συμβάλλει στη διαφορική διάγνωση της φλεγμονής από την εκφύλιση. Δηλαδή, η παρουσία "αέρα" στο δίσκο συνήθως αποκλείει την πιθανότητα φλεγμονής (σπονδυλοδισκίτιδας).

ΣΚΟΠΟΣ: Περιγράφουμε τα απεικονιστικά χαρακτηριστικά του φαινομένου "κενού" στην εκφυλιστική νόσο της ΟΜΣΣ και ΑΜΣΣ.

ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ: Δυο γυναίκες 30 και 60 ετών προσήλθαν με αυχεναλγία και οσφυαλγία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Στη μεσοσπονδύλια οστεοχόνδρωση (εκφύλιση του πηκτοειδούς πυρήνα) παρατηρείται παρουσία ακτινοδιαυγαστικών περιοχών λόγω της συγκέντρωσης "αέρα" αρχικά στο κέντρο του δίσκου, που μπορεί να εκτείνεται στις εξωτερικές ίνες του ινώδους δακτυλίου ή και να καταλαμβάνει ολόκληρο το δίσκο. Στην παραμορφωτική σπονδυλίτιδα (εκφύλιση του ινώδους δακτυλίου) –spondylosis deformans, με παραγωγή οστεοφύτων δημιουργούνται ρωγμές στις περιφερικές ίνες του ινώδους δακτυλίου που συγκεντρώνουν "αέρα" σε βραχείες, γραμμοειδείς ακτινοδιαυγαστικές συλλογές, τυπικά στην πρόσθια επιφάνεια του δίσκου, αντίθετα με τις μεγαλύτερες και κεντρικές συλλογές της μεσοσπονδύλιας οστεοχόνδρωσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Εκτός από την εκφυλιστική νόσο, η παρουσία ενδοδισκικού "αέρα" θέτει στη διαφορική διάγνωση το τραύμα και τη φλεγμονή. Η θέση και μορφολογία του φαινομένου "κενού" σχετίζεται με τη θέση και την έκταση της ρήξης στο δίσκο, όπως και την αιτιολογία της υποκείμενης νόσου.

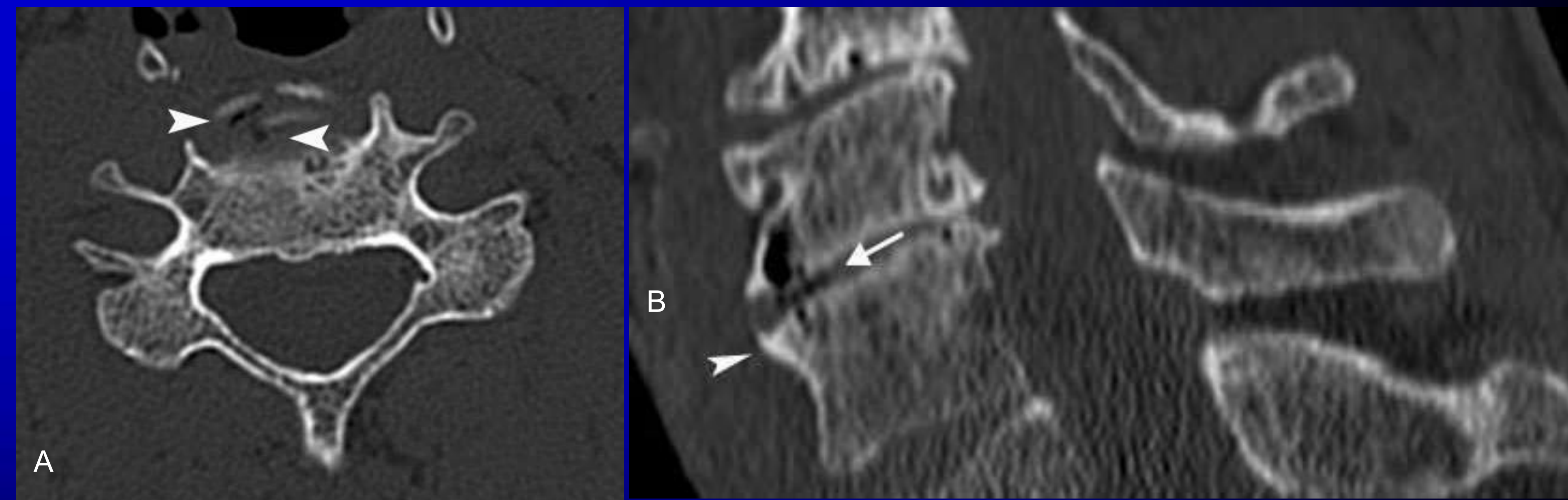

Εικ. 1. Α, Εικόνα αξονικής τομογραφίας αναδεικνύει το φαινόμενο "κενού" στο δίσκο με συλλογή αέρα στον πηκτοειδή πυρήνα (βέλος). Φαινόμενο κενού υπάρχει στη ζυγοαποφυσιακή άρθρωση (κεφαλή βέλους) και τον πρόσθιο επισκληρίδιο χώρο (ανοιχτό βέλος).

Β, Φαινόμενο "κενού" στο δίσκο με συλλογή αέρα που εκτείνεται στον ινώδη δακτύλιο (βέλος) και τη ζυγοαποφυσιακή άρθρωση.

Γ, Φαινόμενο "κενού" σε δίσκους (βέλη) και facets (κεφαλές βέλους) και ενδοστική πνευματοκύστη (λεπτό βέλος).

Δ, Φαινόμενο κενού στις ιερολαγόνιες αρθρώσεις άμφω (βέλη).

Εικ. 2. Α, Εικόνα αξονικής τομογραφίας αναδεικνύει το φαινόμενο "κενού" στην περιφέρεια του ινώδους δακτυλίου (κεφαλές βέλους).

Β, Οβελιαία ανασύνθεση εικόνας αξονικής τομογραφίας στην ΑΜΣΣ αναδεικνύει το φαινόμενο "κενού" στην πρόσθια επιφάνεια του δίσκου (βέλος) και τα οστεόφυτα της παραμορφωτικής σπονδυλίτιδας (κεφαλή βέλους).